

VJ 16

Iodocus Badius Ascensius Iacobo huguctano fido ac probò Bibliopo
le ac ciui Lugdunē. Salutem.

Cum hęc diebus Lugduni agerē: rogasti metamorphoscon opus relegerē:
additurus si cōgruum videatur nōnihil. Relegi: adiecique annotatiunculas
nostras atque in ordinē alphabeticū notatu digna collegi: castigauique subin
de que inuersa offendi. Sed (quod moleste fero) tanta est multorum negli
gentia vt sepe error nouissimus sit primo peior. Tu vero si me amas & se
cundam opellā a nobis exiges: pspicies. Hanc autē tuo nomini penitus destinatam dedi
co eidem. Vale. Ad. xv. Kalendas lunias anni. MCCCCCL.

Publij Ouidij Nafonis vita.

Publius Ouidius Naso Sulmonī que vrbs est in pelignis: vt ipse quoque scri
bit ex equestri Nafonū familia Minerue Quinquatris natus est. xiiii. Kalē
das Apriles Hirtio & Panfa consulibus: qui bello Antoniano apud muti
nam in pugna ceciderūt. Cum fratre natu maiore clarissimis & grāmaticis
& rhetoribus Rome operam dedit: ac vt patri magis obtēperaret: quā illo
studio delectaretur: legibus quidē incumbere cepit. Sed cum pater vita functus esset: ad
humanores musas rediit: celeberrimosque illorum temporū poetas sibi cōcilauit. Emy
lium Macrum veronensem: qui de herbis diligentissime scripsit. Ponticū qui Thebaica
composuit. Propertium elegiarum. Bacchum Iamborum scriptorem & Horatium
Flaccum. Vxores tres duxit: quarum duas repudiavit. cum tertia coniunctissime vixit
ex qua duas etiam filias suscepit. Cū vero ad Iuliam Augusti filiā sub corinne nomine
lasciuas de amoribus elegias scripsisse deprehensus foret: in exilium annos quinquagi
ta natus ab Augusto ipso fuit missus: in pontoque relegatus. vbi cum nouem annos tri
stissime exegisset: vita functus: Tomis (vt Eusebius in chronicis scribit) fuit sepultus.
Tamen si autem & ipse alia quedam iactat tegendi criminis gratia: & plerique aliter pu
tant: illam tamen quam dixi fuisse exilij causam ex his Sidonij poete lepidissimis versi
bus aperte demonstratur.

**Et te carmina per libidinosā
Notum Naso tener Tomosque missum
Quondam Cesaree nimis puella
Falso nomine subditum Corynne.**

*Opa' ouis
diana*

Multa nobis fecunditatis ingenij sui monumenta reliquit partim in exilio. partim Ro
me conscripta. Nā in exilio & de Tristibus. & de ponto. et in Ibin & de morte Drusi
ad Liuiam cōsolationē & duodecim factorū libros: quorū sex tantū extant: quā nuper
omnes inuenti ferantur: & germanici triumphū composuit. De piscibus opusculum in
choatum reliquit. Ante vero quā exularet: iam artem amādī emiserat. Amoris remediū
suos amores ad Corynnā. Amatorias Heroidū epistolas. Medeam tragediā: que vt scri
bit Fabius Quintilianus: ostēdere videtur: quantū vir ille prestare poterit: si ingenio
suo temperare quā indulgere maluisset. Metamorphosin: quā subita relegatione turba
tus emendare non potuit: id quod ipse his carminibus perspicue testatum reliquit.

Orba parente suo quicūque volumina tangis:

His saltem vestra detur in vrbe locus.

Quoque magis faueas: non sunt hec edita ab illo:

Sed quasi de domini funere rapta sui.

Quicquid in his igitur vitij rude carmen habebit:

Emendaturus: si licuisset: eram.

Metamorphoseis autem (vt aliquid de operis quoque inscriptione dicamus) transfor-
matio transfiguratioque interpretari potest. Quauis enim & alia cognita perque iucunda
hoc in opere narrentur: illo tamen omnia tendunt; vt quecumque metamorphoseis expli-
cantur: concinne apteque copulenter. Carmine autem Heroico metamorphosin esse con-
scriptam ac in quindecim volumina distinctam cum notius sit: que vt vlla indigeat ad-
monitione: quid quoque libro contineatur: subiicemus: si prius illud testati fuerimus. Oui-
dium in Heroicis id quod notat Quintilianus: idcirco lasciuiorē fuisse: que vt illius car-
minis grauitati coueniat: que varios amores quibus plerumque metamorphosin fuerunt fa-
cte: illum sic describere oportuit: vt quanta sit vis illius affectus aperte ostenderetur.

Titulus
operis

Ad illustrissimum Mantue principem Franciscum Gonzagam, Raphaelis regij,
enarrationum in Ouidij metamorphosin prefatio.

Cogitanti mihi iucundissime princeps: cui potissimum meas in Ouidij meta-
morphosin enarrationes dicarem: tu in primis occurristi: qui hoc quatuor-
cumque munere dignus esse videreris. Tanta est enim cum aliarum virtutum,
tum singularis ac prope diuine liberalitatis tue splendor: vt ab omnibus
celebrari immortalitati que consecrari merearis. Excellenti namque virtuti ex
philosophorum omnium summa laus: honor & gloria debetur. Tu vero nihil pulchrius ho-
norificentiusque esse existimas que diuitias & opes: quibus in dies magis magisque abudas
ad magnificentiam benignitatemque conferre. Hinc enim & merito quidem fit vt non so-
lum strenuissimi quique milites ad te certatim confugiant: sed cum alij Italie principes
te colant & admirentur: tum grauissimus sapientissimisque Venetorum senatus te sibi
quocumque officij genere deuinciat: in diesque habeat chariorem. Ex tanta namque liberalitate
facile cognoscit eam tibi ingenitam esse animi magnitudinem: vt & alta expectas: et pre-
clara sis gesturus & viam ad immortalē gloriam affectes. Omnes siquidem imperato-
riū virtutes in te sic refulgēt: vt Scipioni illi maiori: qui quattuor & vngiti annos na-
tus imperator aduersus Penos in hispaniam a senatu populoque romano fuit missus: me-
rito sis equiparandus. Vt enim corporis excellentem formam vereque imperio dignam
& rerum in principe robur omittamus: quis tuum in assiduis exercitationibus labore
in periculis fortitudinem in prouidendo consiliū in agendo industriam in conficiendo
celeritatem non magnopere admiretur? Tu nulla pluuia nullis niubibus: nullo estu ab an-
telucanis venationibus deterreris. Tu summa omnibus in rebus temperentia fide iusti-
cia esse vna omnium voce predicaris. Tu singulari facilitate sic animos & ciuium & mi-
litum ad te amandum allicis: vt non princeps: sed par infimis esse videaris. Tu denique
que artis militaris scientiam ita perculluisti: vt preclaris imperatoribus cum ab alijs om-
nibus tum a Iohanne Francisco paschalico sapientissimo eloquentissimoque senatore as-
cribendus esse censearis. Tametsi autem probe scio te maioribus destringi negocijs: que vt
huic operi legendo vacare possis: tamen si quid oculi tibi vnquam supererit: complura in illo in-
uenies sic enarrationibus nostris illustrata vt facile percipi possint: que tuum animū ma-
ximopere delectabunt. Nihil est enim que ad rei militaris peritiam gloriamque pertineat: cui-
us illustrata exempla in Ouidij metamorphosi non habeantur. nam clarissima queque non
bella modo: venetiam prelia: vt strategemata vt ducum colloquia premittra: illo verum
rum lepore: illa elegantia describuntur: vt plerisque tibi inter legendum interesse videar-
is. Iam ciuilitate viuendi rationes vnde facilius sumamus: auctorem inuenies neminem.
Ex his enim que statim in operis initio de mundi origine Gigantum aduersus deos te-
meritate aliorumque impietate narrantur: aperte colligimus deum mundi ipsius opifice
fabricatoremque fuisse: ac eo imprimis colendum atque venerandum. Eorum vero qui deo
aduersantur omnia opera inania esse ac vacua: contraque eos qui pie iusteq; viuunt sic vbi
que tutos esse vt dei ipsius auxilio nunquam destituant. Quid namque Lycaonis in lupum trans-
mutatio nobis aliud ostendit: que teterrimis latronibus grauissima queque a deo suppli-

Moralis
fabularum
terpretatio.